

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ- 'တၢ်သးခုန့ၣ် မ့ၢ် ပုၤလၢအအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပုၤ, ယုၣ်ရှုးခရံၣ်ကစၢ်'

တၢ်တီၢ်ထူ- တၢ်သးခုန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်စံးဘျုးယွၤလၢပဘၣ်တၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပုၤလၢတၢ်ဒီးဘး လၢခရံၣ်အပူၤလီၤ.

၁. ယွၤအၢၣ်လီၤအီၤလီၤပုၤလၢ မ့ၢ်ရံၣ်အၢၣ် (၁ မိၤ. ၃:၁၅; လူၤ. ၂:၁၁)

- ပုၤဟံၣ်မုၢ်အချံအသ့ၣ်(၁ မိၤ. ၃:၁၅) န့ၣ် အိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲပ မ့ၢ်ရံၣ်အၢၣ် မ့ၢ်ပုၤကညီ; ဒီး စီၤအၢၣ်တြၢ်ဟ့ၣ်အချံအသ့ၣ် အိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲ အဝဲအိၣ်ဖျၢၣ်လၢ ပုၤယုၤဒၤဖိ, လၢနီၢ်ခိၣ်န့ၣ် အဝဲဟဲလီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်လၢ စီၤအၢၣ်တြၢ်ဟ့ၣ်လီၤ(၁ မိၤ. ၁၂:၁-၃, ၇; ကလၢ. ၃:၁၆).
- ပုၤအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤတၢ်- လၢတၢ်ဒီးဘးအအိၣ်(မးသဲ ၁:၂၁; ၁ တံၤ. ၂:၅; ယိၤဟ့ၣ် ၁၄:၆; မၤတၢ် ၄:၁၂).
- ခရံၣ်-ဝံလၢအဘၣ်တၢ်ယုၤထၢအီၤတဂၤ, ပုၤလုၢ်တၢ်အိၣ် ဒီး စီၤပၤ(ဧၤ. ၁:၁-၄, ၈-၉).
- ကစၢ်- *kurios*, လၢဟ့ၣ်လုး အလံာ်(Septuagint) ပူၤန့ၣ် အခိၣ်တီမ့ၢ် ယွၤ (Yahweh, ၂ မိၤ. ၃:၁၄); မးသဲ ၁:၂၃; ရံၣ်. ၁၀:၉; ယိၤဟ့ၣ် ၅:၁၈; ၁၀:၃၀; ကလီး. ၂:၉.

၂. ယွၤမၤတၢ်လီၤလး, မ့ၢ်ပုၤလၢ အမၤပဲၤအတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ(လူၤ. ၁:၃၅)

- လၢ ၁ မိၤရှု အပူၤန့ၣ် ပုၤဟံၣ်မုၢ်အိၣ်ဒုၣ်ထဲ သၢဂၤလၢ အမ့ၢ်ပုၤတုၢ်ဖိ(ပုၤလၢအဖိအိၣ်တန့ၢ်)- နီၢ်စၢၤရဲ, စီၤအၢၣ်တြၢ်ဟ့ၣ် အမၤ (၁ မိၤ. ၁၁:၃၀), နီၢ်ရံၣ်ဘကၤ, စီၤအံးစဲးအမၤ(၁ မိၤ. ၂၅:၂၁), ဒီး နီၢ်ရၢယုၤလး, စီၤယၢကိာ်အမၤ(၁ မိၤ. ၂၉:၃၁; ယရှုၤ. ၇:၁၄).
- ပသ့ၣ်ညါ ပယွၤမ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်လီၤလးအကစၢ်န့ၣ်(လူၤ. ၁:၄၆-၅၆), နီၢ်မၤရဲ မ့ၢ်ဟံၣ်မုၢ်စီဆုံလၢအအုၣ်န့ၣ် သးခုန့ၣ်ယုၤမ့ၢ်ယကစၢ်(လူၤ. ၁:၄၇). ဖဲခရံၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်ဝံအလီၤခိၣ်န့ၣ်, နီၢ်မၤရဲတီၢ်န့ၣ်ဝဲ(ဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပုၤ) ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသးလီၤ(လူၤ. ၂:၁၉; ကတိၤ. ၂:၃).
- ပုၤဖိသ့ၣ်လၢ ကျီၢ်တဲကူပူၤ(တၢ်အိၣ်ဆၣ်အလီၤ လူၤ. ၂:၁၂, ၁၆). တၢ်သးခုန့ၣ်လၢယွၤဟ့ၣ်လီၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်အုၣ်အသးလၢ တၢ်ဆိၣ်လီၤသးအတၢ်ပနီၣ်န့ၣ်လီၤ(လူၤ. ၂:၁၂).
- ယွၤမၤလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်အတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ တၢ်စံာ်စီၤတဲစီၤအပူၤ လၢပုၤကညီ အုၣ်အသးလၢအ နီၢ်ဟ့ၣ်ဒီးထံာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ(လူၤ. ၂:၁-၂, ၁၇, ၂၀; ၅ မိၤ. ၁၉:၁၅-၂၁).

၃. ပတၢ်သးခုန့ၣ် ပုၤလုၢ်ကွံာ်ဝဲ, ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်(လူၤ. ၂:၁၇-၁၈, ၂၀).

- ပုၤကွၢ်သိသ့ၣ်တဖၣ်ကဲထီၣ်က့ၤပုၤတၢ်တၢ်သးခုန့ၣ်(လူၤ. ၂:၁၇; မၤတၢ် ၄:၁၈-၂၀).
- အဝဲသ့ၣ် အတၢ်သ့ၣ်ခုသးခုတဖၣ်န့ၣ် လၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်စံးဘၣ်တဲဘၣ်ပုၤဂၤလၢ တၢ်ကတိၤလၢ ပုၤတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ် ဘၣ်ဃးဒီးယုၣ်ရှုး(လူၤ. ၂:၁၇; ၁ ယိၤဟ့ၣ် ၁:၄; ၂ တံၤ. ၂:၂).
- ပုၤလၢအနီၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကမၤကမ့ၣ်(လီၤကမၤကမ့ၣ်)လၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလီၤ(လူၤ. ၂:၁၈); ဘၣ်ဆၣ် တတဲဘၣ်ပုၤလၢ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤက ဟဲထံာ်ယုၣ်ရှုးဘၣ်. ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သးတက့ၢ်- ခီဖျိလၢ ပအဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ် ထဲတမံၤအဃိန့ၣ်, တမ့ၢ်လၢ ကအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပုၤဘၣ်(မၤတၢ် ၁၇:၁၆-၂၁, ၃၂).
- **MacArthur:** "နီၢ် သးအတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤနီၢ်နီၢ်န့ၣ် ပသ့ၣ်ညါသ့ၣ်လၢ ပုၤတၢ်က့ၤန့ၣ်က့ၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အသးအသ့ၣ်ဒီးအိၣ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤ, အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အတၢ်သ့ၣ်ခုသးခုလၢအတၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်တဘိယုၣ်ဃီ, တမ့ၢ်တစီၢ်တလီၢ်ဘၣ်[မးသဲ ၁၃:၂၀-၂၁; ကလၢ. ၅:၂၂]. တၢ်တမံၤလၢပထီၣ်ကွၢ်တၢ်သ့ၣ်ခုသးခုန့ၣ်မ့ၢ် ပသ့ၣ်ပိၢ်သးဝးလၢ ပဘၣ်သးတဲပုၤဂၤလၢတၢ်သးခုန့ၣ်န့ၣ်လီၤ[၁ သ့ၣ်. ၁:၆-၈]."
- ပုၤကွၢ်သိသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲက့ၤကဒါက့ၤ. မၤလၢကပီၤဒီးစံးထီၣ်ပတြၢ်ယွၤ(လူၤ. ၂:၂၀). အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်က့ၤမၤကဒါက့ၤအတၢ်မၤလၢကကွၢ်သိဖိသ့ၣ်တဖၣ်(ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤ), ဘၣ်ဆၣ် အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးသးလၢ အသ့ၣ်ဖံသးညီ လၢကဘူၣ်ထီၣ်ဘါထီၣ်ဒီးမၤလၢမၤကပီၤယွၤလၢတၢ်ခဲလၢအပူၤလီၤ(စံး. ၃၄:၁; ရံၣ်. ၁၂:၁-၂; ၁ ကရံၣ်. ၁၀:၃၁; မၤတၢ် ၁၆:၂၅; ဧၤ. ၁၃:၁၅).